

Social- og Indenrigsministeriet

Sendt via e-mail til: mipo@sim.dk og p-handicap@sim.dk

Den 01 09 2020

D. nr. 498611

Sagsbeh. tg_lev

Hørings svar vedr. forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie (Fastsættelse af frist for klage til Familieretshuset i sager om flytning uden samtykke og ophævelse af overnatningskravet ved tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie)

I det vi takker for det modtagne udkast til ovenstående lovforslag, fremsender Lev hermed sine kommentarer.

Lovforslaget vedrører to ændringer i henholdsvis serviceloven (klagefrist ved visse sager om flytning uden samtykke) og tilkøbsloven (ophævelse af overnatningskrav).

Lev har alene kommentarer til forslaget om *ophævelse af overnatningskravet ved tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie*. Indførelsen af klagefrist i forbindelse med flytning uden samtykke vedrører udelukkende sager, hvor der er tale om personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse. Levs målgruppe, mennesker med udviklingshandicap, er ikke omfattet af disse regler.

Konklusion

I et velfærdssamfund, som det danske, burde det ikke være nødvendigt for mennesker med omfattende handicap, selv at betale for den nødvendige socialpædagogiske ledsagelse – heller ikke til et rimeligt niveau af selvvalgte fritidsformål.

Ved at ophæve overnatningskravet udvides lovens anvendelsesområde betydeligt, og det kan få uoverskuelige konsekvenser i den konkrete praksis i botilbud og i kommunerne. Botilbuds salg af ledsagelse vil gradvist lægge et øget pres på målgruppens ret til visiteret ledsagelse, hvilket vil øge uligheden – både mellem velstående og mindre velstående borgere, og mellem borgere med betydeligt og mere moderat hjælpebehov.

Folketingets partier bør derfor kun vedtage forslaget, hvis man ønsker, at sætte yderligere skub i en udvikling, hvor det offentliges ansvar for hjælp og støtte til mennesker med meget betydelige handicap forringes.

Lev er derfor stærkt kritisk over for forslaget om ophævelsen af overnatningskravet og anbefaler, at det forkastes.

Grundlaget for forslaget er spinkelt

Lev finder, at grundlaget for den foreslåede ændring er særdeles spinkelt. Lovforslaget henviser således til, at Rambølls evaluering af tilkøbsloven (Januar 2020) "...har vist et ønske om, at tilkøbsordningen kan anvendes ved endagsudflugter". Dette grundlag udgøres ifølge evalueringen af "nogle" ledere, der udtrykker dette synspunkt.

Lev er bekendt med, at aktører med en kortsigtet og direkte driftsøkonomisk interesse i at udvide tilkøbsmulighederne, også har agiteret for tilkøb i forbindelse med endagsture.

Vi finder, at dette grundlag er anekdotisk, og savner generelt at forslaget indeholder en mere solid vurdering af de direkte og indirekte afledte konsekvenser af den foreslåede ordning.

Væsentlige negative konsekvenser for borgerne

Lev forudser, at ophævelsen af overnatningskravet på kort og mellemlang sigt vil få væsentlige negative konsekvenser for hovedparten af voksne med udviklingshandicap.

Det eksisterende overnatningskrav er tydeligvis indført med det formål at 'indhegne' tilkøbsmuligheden således, at effekten på målgruppens ret til socialpædagogisk bistand og ledsagelse begrænses til egentlige ferieaktiviteter. Med en ophævelse af overnatningskravet svækkes denne indhegning markant.

Forslaget indeholder således reelt ingen afgrænsning af "endagsture", og vil således muliggøre at botilbud kan sælge socialpædagogisk ledsagelse til sine beboere i en meget bred vifte af sammenhænge. I relation til botilbuds salg af socialpædagogisk ledsagelse i forbindelse med ferie med overnatning udgør Ankestyrelsens principafgørelse 60-15 et relativt entydigt referencepunkt for afklaring af, om en borger har fået opfyldt sin ret til ledsagelse inden der sker tilkøb. Et sådan referencepunkt findes ikke i sammen grad i relation til anden ledsagelse uden overnatning, hvilket efter Levs vurdering øger risikoen for at tilkøbt ledsagelse erstatter ledsagelse visiteret af kommunen/leveret inden for rammen af botilbuddets personaleressourcer.

Risikoen for, at der i praksis bliver tale om brugerbetaling på grundlæggende velfærdsydelser frem for tilkøb, øges dermed betragteligt.

Lev forudser derfor, at forslaget i praksis vil undergrave kompensationsprincippet yderligere og dermed målgruppens ret til ledsagelse visiteret af kommunen.

En tilkøbsordning, som den foreslåede, vil måske kunne fungere betryggende i en situation, hvor ressourcerne til den nødvendige støtte og omsorg for mennesker med udviklingshandicap var rigelige og tilstrækkelige.

Sådan forholder det sig imidlertid langt fra i Danmark anno 2020. Talrige henvendelser til Levs rådgivning, pressehistorier, vidnebyrd på sociale medier mv. viser med stor tydelighed, at besparelserne i botilbud til mennesker med udviklingshandicap de fleste steder er så betydelige, at støtte og indsats til beboerne – herunder i forbindelse med ledsagelse – er omfattende.

Botilbuds salg af ledsagelse i ti-tusindkroners-klassen, vil kun kortvarigt afbøde disse urimelige vilkår - og vel at mærke kun for et beskedent mindretal med den nødvendige betalingsevne. For det store flertal, vil lovændringen lægge yderligere pres på kommunernes serviceniveauer på området. Lev vurderer, at denne effekt vil være tiltagende over de kommende år, hvis tilkøbsmuligheden udvides, som det foreslås i dette forslag.

Øget ulighed

Lev vurderer, at forslaget vil øge uligheden i muligheder for ledsagelse. Dels mellem borgere med og uden økonomi til at tilkøbe, dels mellem borgere med meget stort og mere beskedent behov for støtte.

Som det fremgår af Rambølls evaluering vurderer en del af respondenterne, at den tilkøbte ferieleadsagelse efter de nugældende regler, er ekstraordinært dyrt for borgerne at benytte. Ledsagelse til en uges ferie kan nemt koste 20 – 30.000 kr. for den enkelte, især i tilfælde hvor borgeren har et stort hjælpebehov, og således ikke kan dele ledsagere med andre borgere på en fælles ferie.

Især blandt mange yngre med udviklingshandicap vil muligheden for at afholde disse ekstremt store ekstraudgifter relateret til deres handicap, være umulige at honorere. Økonomien for denne del af målgruppen er kendetegnet ved et ekstremt lavt rådighedsbeløb på grund af en beskeden førtidspension og ofte behov meget høje boligudgifter i almene byggerier (såkaldt 'botilbudslignende tilbud').

Forslaget vil således cementere og udvide den ulighed, som allerede er konsekvensen af den eksisterende tilkøbslov (med overnatningskrav).

Behov for entydig rettighed til ledsagelse

Afslutningsvis skal Lev henlede opmærksomheden på, at vi i talrige sammenhænge har opfordret Folketinget til at sikre mere entydige rettigheder til ledsagelse for alle borgere med et ledsagelsesbehov på grund af handicap.

Den eksisterende ledsageordning efter §97 i Serviceloven, giver ret til 15 timers ledsagelse månedligt. Men denne rettighed gælder ikke borgere, som har behov for socialpædagogisk støtte under ledsagelsen (jf. Bekendtgørelse om betingelser for ledsageordningen efter serviceloven § 4). Den paradoksale konsekvens af reglerne er, at borgere med omfattende og komplekse handicap, er afskåret fra retten til ledsagelse på lige fod med andre, hvor funktionsnedsættelserne er mindre komplekse.

Denne fundamentale uretfærdighed bør Folketinget ændre frem for at vedtage nærværende lovforslag.

Med venlig hilsen



Anni Sørensen
Landsformand